

-
- ▶ TVANGSbortADOPTION
 - ▶ Lovgivning og praksis i lyset af menneskeretten
 - ▶ Konference 30. marts 2023
 - ▶ Anette Faye Jacobsen
 - ▶ Seniorforsker, ph.d.

► oversigt

- Menneskeretlige principper i børnesager
- Adoptionslovens § 9, stk. 3
- Den kommende Barnets Lov
- Retssikkerhedsproblemer i adoptionsager
-
- Opsamling

- ▶ Menneskerettens principper
- ▶ om beskyttelsen af retten til familieliv

-
- ▶ Familielivet nyder stærk beskyttelse i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

Indgreb skal som udgangspunkt være så begrænsede som muligt

I konflikter mellem barnet og forældrene skal myndighederne altid lade barnets tarv være det primære hensyn

▶ Beskyttelsen af retten til familieliv / 2

- Afvejning af barnets og forældrenes rettigheder
 - Familiens enhed fortsat et vigtigt hensyn ved en anbringelse uden for hjemmet
 - Kontakt og samvær vigtige redskaber – som udgangspunkt for at kunne få barnet hjem igen
-

▶ Beskyttelsen af retten til familieliv / 3

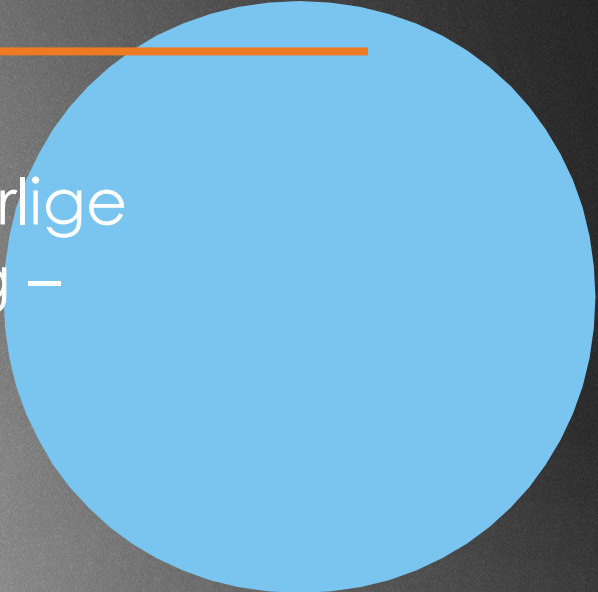

- Ret stor skønsmargin til landenes egne myndigheder
 - Men jo stærkere indgreb, jo mere tjek af og krav til afgørelsens grundlag og begrundelser
 - Både barnet, forældrene og deres indbyrdes relationer skal medtænkes
-

► Beskyttelse af retten til familieliv / 4

Domstolens standarder for de mest alvorlige indgreb i familielivet (tvangsfjernelser og – adoptioner):

1. Forældrene skal være ekstraordinært uegnede som forældre
 2. Barnet kan være skrøbeligt og have brug for særlig beskyttelse og tryghed.
-

► Beskyttelse af retten til familieliv / 5

3. Kan barnets og forældrenes relationer udvikles?

4. Børn og forældre har ret til familieliv også efter en adskillelse – hvis det ikke er til skade for barnet

▶ Adoptionsloven § 9, stk. 3

-
- ▶ *Stk. 3.* Adoption kan meddeles efter stk. 2, hvis betingelserne for anbringelse af barnet uden for hjemmet i § 58, stk. 1, nr. 1 eller 2, i lov om social service er opfyldt og det er sandsynliggjort, at forældrene varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet, og at adoption af hensyn til kontinuiteten og stabiliteten i barnets opvækst vil være bedst for barnet.
 - ▶ (min understregning)

- ▶ Vejledning om frigivelse af børn til national adoption,
 - ▶ nr. 9400 af 26/06/2020
-

- ▶ Pkt 10.2. Adoption uden samtykke, når forældrene varigt er uden forældreevne (§ 9, stk. 3)
- ▶ “Der skal foreligge oplysninger, der fører til en vurdering af, at forældrene varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet (manglende forældreevne). Bestemmelsen kan således kun anvendes, når det kan sandsynliggøres, at der ikke i barnets barndom vil kunne udvikle sig en egentlig familierelation mellem barnet og forældrene. Der må således ikke være holdepunkter for, at forældrene inden for barnets opvækstperiode kan udvikle sig så meget, at **forældrene vil kunne komme til at tage sig af barnet i hjemmet og varetage den daglige omsorg.**”

- ▶ Vejledning om frigivelse af børn til national adoption,
 - ▶ Nr. 9400 af 26/06/2020
-

- ▶ Pkt 10.2. Adoption uden samtykke, når forældrene varigt er uden forældreevne (§ 9, stk. 3)
- ▶ “Det bemærkes, at selvom barnet har kontakt eller samvær med forældrene, eller der er mulighed for, at forældrene på et senere tidspunkt vil kunne spille en positiv rolle i forbindelse med samvær i et barns liv, vil det ikke i sig selv kunne hindre en adoption, der kan give barnet en familierelation og en stabil opvækst.”

▶ Abdi Ibrahim mod Norge, dec. 2021

- ▶ Norge krænkede mors og søns ret til familieliv, fordi drengen blev bortadopteret, så kontakten mellem de to blev endegyldigt brudt.
 - ▶ Moren kunne ikke varetage den daglige omsorg, og drengen skulle forblive langvarigt i sin plejefamilie, som han var tæt knyttet til.
 - ▶ Drengen var sensitiv og havde derfor ikke haft så meget samvær med sin mor.
 - ▶ Moren krævede ikke drengen hjemgivet, men ønskede samvær og at sikre hans kendskab til sine muslimske rødder.
-

- ▶ Konflikt mellem menneskeretten og Dansk lovgivning

- ▶ EMD:

- ▶ Relationen mellem barn og forældre skal beskyttes også når barnet er langvarigt anbragt (konflikt med AL § 9, stk.3).

- ▶ Myndighederne skal undlade at bryde forbindelsen mellem barn og forældre, hvis mindre indgribende foranstaltninger kan sikre barnet tryghed og udvikling og desuden fastholde dets kontakt til det oprindelige miljø (konflikt med SEL § 68d)

► Problemer med retssikkerheden

- Kort tid til at kortlægge barnets særlige behov
 - Kort tid til at vurdere barnets relation til sine forældre
 - Med Barnets Lov forventes tvangsbortadoption besluttet før fødslen – problemerne skærpes
 - Forældrekompetenceundersøgelsen har afgørende betydning, men kan ikke påklages
-

► Opsamling: dansk ret i lyset af menneskeretten

► Lovgivning

- Tærsklen for tvangsadoption for lav = forældre kan ikke varetage daglig omsorg, jf AL § 9, stk. 3
- Samvær spiller meget lille rolle.

► Retsikkerhed er for ringe

- Kendskab til barnets behov og dets relationer til sine forældre kan være for ringe, når adoption besluttet ved 3 måneders alderen.
- Retsikkerhedproblemet skærpes meget alvorligt, hvis adoption besluttet før fødslen

► Konklusion:

- Barnets ret til sine (biologiske) forældre er svagt beskyttet
 - Risiko for krænkelse af børns og forældres ret til familieliv
-

▶ Referencer fra Den Europæiske menneskeretsdomstol

-
- ▶ *Abdi Ibrahim v. Norway*, no. 15379/16, ECHR GC 2021, 10 December
 - ▶ *M.L. v. Norway*, no. 64639/16, ECHR 2020, 20 December
 - ▶ *A.S. v. Norway*, no. 60371/15, ECHR 2019, 28 October
 - ▶ *Mohamed Hasan v. Norway*, no. 27496/15, ECHR 2018, 26 April
 - ▶ *Strand Lobben v. Norway*, no. 37283/13, ECHR GC 2019, 10 September
 - ▶ *Y.C. v. UK*, no. 4547/10, ECHR 2012, 13 March
 - ▶ *Moretti and Benedetti v. Italy*, no. 16318/07, ECHR 2010, 27 April
 - ▶ *K. and T. v. Finland*, no 25702/94, ECHR GC 2001 12 July

Mange andre sager end ovenstående kunne tilføjes, men tilsammen er de vigtigste standarder om tvangsfjernelser og tvangsadoptioner repræsenteret i dette udvalg.

TAK

